

Nazwisko GRUSZKA

Imiona Jenny Pseudonim

Z domu

Data urodzenia 02.11.1919 Miejscowość, kraj Warszawa, Polska

Data śmierci 02.04.1947 Miejscowość, kraj Blackpool, Wielka Brytania

Lat życia 27

Adres cmentarza Layton Cemetery w Blackpool

Źródła: www.polskainfocentre.pl (Polskie Siły Powietrzne
w II wojnie światowej)



- :: Polska 1939
- :: Francja 1939-40
- :: Wielka Brytania 1940-46
- :: Związek Radziecki, Bliski Wschód i Włochy 1941-46
- :: US Army Air Forces 1943-45
- :: Front wschodni 1943-45
- :: Wojenne relacje lotników
- :: Życiorysy lotników polskich
- :: Loty bojowe i operacyjne
- :: Cmentarze wojenne
- :: Szkoła Podchorążych Lotnictwa 1928-39
- :: „Lista Bajana”
- :: „Lista Krzystka”
- :: Pozostałe artykuły i galerie
- :: Podziękowania i źródła
- :: Księga gości (dopisz się!)
- :: O stronie/kontakt
- :: Linki



Jerzy Gruszka

Jerzy Gruszka przyszedł na świat 2 listopada 1919 r. w Warszawie (rodzice Aleksander i Julia z domu Wojtyra). W Warszawie ukończył szkołę powszechną. W 1935 r. przeprowadził się z rodzicami do Cieszyna (jego ojciec został wysłany służbowo do odlewni zakładów Brown-Boveri - Ron-Zieliński). W roku tym rozpoczął naukę w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku i do wybuchu wojny ukończył trzy jej klasy. W latach 1935-1939 latał w Śląskiej Szkole Szybowcowej LOPP im. mjr. pil. Ludwika Idzikowskiego na górze Chełm koło Golezowa na Śląsku Cieszyńskim. Pragnąc szkolić się dalej, latem 1939 r. wyjechał do Warszawy na badania lotniczo-lekarskie przed kursem pilotażu motorowego. Tam zastał go wybuch wojny. Podczas kampanii wrześniowej przedostał się na wschód Polski, ostatecznie trafiając do Lwowa. Po zakończeniu walk miasto znalazło się pod okupacją radziecką.

Gruszka podjął próbę ucieczki z kraju, aby wstąpić w szeregi organizującego się za granicą Wojska Polskiego. Podczas nielegalnego przekraczania granicy z Rumunią 16 października 1939 r. został aresztowany przez rosyjskich strażników. Przewieziony został do więzienia, gdzie po 13-miesięcznym śledztwie i 21 przesłuchaniach przez funkcjonariuszy NKWD dostał wyrok 5 lat ciężkich robót. W listopadzie 1940 r. zesłany do łagru w rejonie Jercewa w obwodzie archangielskim na północy Rosji. Na miejscu został wyznaczony jako sanitariusz do pobliskiego łagpunktu (punktu szpitalnego dla więźniów łagrów znajdujących się w pobliżu), gdzie asystował lekarzom w szpitalach: chirurgicznym, chorób wewnętrznych i gruźliczym. W maju 1941 r. został przeniesiony do łagru do pracy przy wyrębie lasu i

zadaniach pomocniczych. Podczas niewoli w Związku Radzieckim doznał odmrożeń, które w konsekwencji doprowadziły do utraty jednego z palców u nogi.

Latem 1941 r. doczekał wiadomości o amnestii dla Polaków, będącej skutkiem podpisanego 30 lipca 1941 r. w Londynie układu Sikorski-Majski. Po zwolnieniu i długiej podróży przez bezkresne obszary Rosji, 27 września 1941 r. dołączył do Armii Polskiej w ZSRR. Jako niedoszły lotnik został skierowany do Zgrupowania Lotników w Kołubance. W lutym 1942 r. z personelem ośrodka został przeniesiony do Kermine w Uzbekistanie, a w marcu 1942 r. - w ramach ewakuacji z ZSRR - z Krasnowodską odpłynął do Pahlawi w Iranie. Następnie drogą morską (przez Indie i Afrykę Południową) dotarł do Wielkiej Brytanii, 7 czerwca 1942 r. zawijając do Glasgow w Szkocji. Początkowo został przydzielony do 3 batalionu strzelców 1 Samodzielnej Brygady Spadochronowej, gdzie przeszedł 6-tygodniowy kurs rekrucki armii. Po jego ukończeniu 22 sierpnia 1942 r. wyjechał do Blackpool, gdzie formalnie wstąpił do Polskich Sił Powietrznych.

Gruszka rozpoczął szkolenie naziemne 8 września 1942 r. w ośrodku treningu załóg latających ACTC w Hucknall. Kontynuował je od 16 stycznia 1943 r. na teoretycznym kursie pilotażu w ośrodku 12 ITW w Brighton. 23 czerwca 1943 r. skierowany został na kurs pilotażu początkowego do polskiej szkoły 25 EFTS w Hucknall. 26 sierpnia 1943 r. przeniesiony został do szkoły pilotażu podstawowego 16 SFTS w Newton. W obu szkołach latał kolejno na Tiger Mothach oraz Magistrach. 29 marca 1943 r. zakończył kurs, otrzymując odznakę pilota. Następnie, w ramach praktyki trafił 6 kwietnia 1944 r. do 679 squadronu. Była to jednostka współpracy z obroną przeciwlotniczą, a do zadań Gruszki należało holowanie rękawów, do których w ramach treningu i szkolenia wstrzeliwała się artyleria przeciwlotnicza. Po wylądowaniu odpowiedniej liczby godzin i "nabiciu ręki", 5 września 1944 r. odszedł na kurs myśliwski. Trafił do 61 OTU w Rednal, gdzie został przeszkolony na Spitfire'ach. 16 lutego 1945 r. dostał przydział do ośrodka zapasowego w Blackpool, a następnie 13 kwietnia 1945 r. do 84 GSU (jednostki zapasowej 84 Grupy Myśliwskiej). Pięć dni potem zameldował się w 302 Dywizjonie Myśliwskim "Poznańskim", stacjonującym wówczas w Nordhorn w Niemczech i operującym na Spitfire'ach XVI. Z powodu rychłego zakończenia działań wojennych zdążył wykonać tylko dwa loty bojowe: bombardowanie z lotu nurkowego i patrol nad Bremą.

Po zakończeniu II wojny światowej wszedł z dywizjonem (i całym 131 Skrzydłem Myśliwskim, którego dywizjon był częścią) w skład brytyjskich sił okupacyjnych. Stacjonował na lotniskach Varrelbusch i Ahlhorn. Z powodu pogłębiających się problemów zdrowotnych w 1946 r. trzykrotnie - w kwietniu, we wrześniu i w listopadzie - trafił do brytyjskiego szpitala wojennego (39 General Hospital). Do dywizjonu już nie powrócił, w czasie przerw między jednym leczeniem a drugim przebywał w ośrodku zapasowym Polskich Sił Powietrznych w Dunholme Lodge. W lipcu 1946 r. wstąpił do brytyjskiego aeroklubu (Royal Aero Club), gdzie odświeżył swe umiejętności szybownika. 28 listopada 1946 r. przeniesiony został do polskiego 3 Szpitala Wojennego, gdzie doczekał rozformowania polskiego lotnictwa.

Sierżant (Warrant Officer) Jerzy Gruszka zmarł na serce 2 kwietnia 1947 r. w szpitalu Victoria w Blackpool przeżywszy 27 lat. Spoczął na cmentarzu Layton Cemetery w Blackpool. Odznaczony był Medalem Lotniczym i medalami pamiątkowymi.

Grzegorz Kasztura, Wojciech Zmyślony

Źródła:

fotografia ze zbiorów pani Julii Gruszki-Wiśniewskiej
materiały otrzymane dzięki uprzejmości pani Aleksandry Wiśniewskiej i pani Julii Gruszki-Wiśniewskiej
dokumenty z Ministry of Defence w Northolt
dokumenty z Instytutu Polskiego i Muzeum Sikorskiego w Londynie

:: **wstecz**